

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ การที่พลเมืองของชาติเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน เช่น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง เป็นต้น ประกอบกับแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถพัฒนาตนเองและร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ จึงต้องมีการทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสาระที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

ดนตรีเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพชีวิตที่ดี ดังจุดเน้นที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ในนโยบายเรื่องทิศทางการจัดการศึกษาข้อที่ 4 คือ “มุ่งส่งเสริมการดนตรี กีฬา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งในด้านความเข้าใจในแนวคิด กิจกรรม และการส่งเสริมบรรยากาศ ส่งแวดล้อมเพื่อให้ประสานกลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต” (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2536: 12) เพราะฉะนั้น ดนตรี ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาพลเมืองของชาติให้เป็นพลเมืองที่ดี และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป

จากหลักการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้เด็กได้รับการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่จะสามารถส่งเสริมจริยธรรมของชีวิตในระบบการศึกษาได้ ดังที่ สุกรี เจริญสุข (2544: 5) ได้กล่าวว่า “การศึกษาคือชีวิต” การพัฒนาคุณภาพคนชีวิตจึงจำเป็นอย่างยิ่งในระบบการศึกษา จัดการเรียนศิลปะดนตรีเพื่อพัฒนาคุณภาพคน แล้วคนจึงค่อยไปพัฒนาคุณภาพของชาติอีกทางหนึ่ง ซึ่งดนตรีจะช่วยพัฒนาคุณภาพของชีวิตได้ คือ จากการได้เรียนดนตรีจะช่วยพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพราะดนตรีอาศัยส่วนต่างๆ ของร่างกายในการฝึกฝน ยิ่งมีการฝึกฝนมากเท่าไรก็จะทำให้มีความสามารถในการศิลปะดนตรีมากขึ้น แล้วก็จะมีการรู้จักควบคุมส่วนต่างๆ ของร่างกายให้เป็นไปตามต้องการ นอกจากพัฒนาการทางร่างกายแล้วก็สามารถที่จะพัฒนาสุขภาพจิต ดนตรีสามารถขัดเกลาคติใจคนให้สะอาดขึ้น จะช่วยกล่อมกลอนนิสัยของเด็กให้เป็นคนอ่อนโยนและมี

จิตใจดี เพราะเราจะต้องอาศัยความมีสมาธิในการที่จะสร้างสรรค์งานทางดนตรี และส่วนสำคัญของการเรียนดนตรีก็เพื่อช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เด็กย่อมมีโอกาสกว่าเด็กคนอื่นที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพต่อไป

การจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มุ่งผลิตนักเรียนให้มีความรู้ด้านวิชาการ เก่ง ดี มีสุข โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก้าวทันเทคโนโลยี จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และวิจัย บูรณาการแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นคนดีของสังคม ให้ดำรงอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้การศึกษาเป็นรากฐานที่ทำให้ประชากร มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดการพัฒนาในระดับรากหญ้าและส่งผลให้เกิดการพัฒนาในสังคมโดยรวม การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่จะต้องจัดระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อผลิตประชากรให้มีความรู้ ทักษะตลอดจนความสามารถพื้นฐาน ในการประกอบอาชีพ และความสามารถในการดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้นการจัดระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อเตรียมพลเมืองของชาติให้เป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 3)

การจัดการเรียนการสอนปีการศึกษา 2552 ที่ผ่านมา ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ (ดนตรี) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ตั้งใจเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไม่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ แล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจในการเรียนการสอนวิชาดนตรี เมื่อผู้วิจัยได้ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อเครื่องให้จังหวะประกอบ จากที่นักเรียนไม่ค่อยสนใจในการเรียนวิชาดนตรี มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป คือ ให้ความสนใจมากขึ้น จึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องให้จังหวะประกอบจัดการเรียนการสอนโดยผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องให้จังหวะ มีผลต่อการเพิ่มความสนใจในการเรียนการสอน วิชาดนตรี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการใช้เครื่องเคาะจังหวะเพื่อเพิ่มระดับความสนใจในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทั้งเป็นแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนำไปสู่การ

ปฏิบัติซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เครื่องให้จังหวะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน การใช้เครื่องให้จังหวะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 69 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาในด้านการใช้เครื่องให้จังหวะ ดังนี้

1. การปฏิบัติจังหวะเชิงจังหวะโทน
2. การขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนดนตรี ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ที่จัดขึ้นโดยสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กระบวนการเรียนรู้ดนตรี หมายถึง การพัฒนาทางด้านดนตรีของเด็กที่เกิดจากการเรียนดนตรี โดยการใช้เครื่องให้จังหวะ รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนดนตรี

เด็กวัยประถมศึกษา หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปี ซึ่งเด็กวัยนี้เป็นวัยสำคัญต่อการวางรากฐานการเรียนรู้และการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก ทำที่ของนักเรียน หรือ ความคิดที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้เครื่องให้จังหวะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่ได้จากการ
ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้เครื่องให้จังหวะ

เครื่องให้จังหวะ หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีกำกับจังหวะ 'ได้แก่' ฉิ่ง , ฉาบ ,
กรับ , โหม่ง, กลอง, แพนบูริน เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนให้ความสนใจในการเรียนวิชาดนตรีมากขึ้น
2. ครูได้ใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนที่ไม่
สนใจในการเรียนวิชาดนตรี และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนครูต่อไป

